

Motion till riksdagen

1988/89:N460

av Ivar Franzén m. fl. (c)

Uppdelning av statens vattenfallsverk

Centern har i tidigare motioner föreslagit en uppdelning av Vattenfall i fyra bolag enligt följande. Vind och vattenkraft i ett bolag och kärnkraft och stamlinjenät i ett annat, samt värmeproduktion och forsknings/utvecklingsarbete i var sitt bolag.

Målsättningen med uppdelningen är att skapa en sund konkurrens mellan olika energislag och energiproducenter på marknaden och därigenom skapa en effektivare produktion och distribution av energi.

Centern har också under många år drivit frågan om vattenkraftens regionala betydelse och vikten och rättvisan i att återföra delar av vattenkraftens värde till berörda kommuner och regioner. Kraftproduktionens stora värde utgör också motiv för att ge verksamheten en regional förankring.

En sammanvägning av ekonomiska, regional- och energipolitiska intressen leder till att vi nu liksom i fjol föreslår en något annorlunda uppdelning av Vattenfall än vi tidigare föreslagit.

Liksom tidigare anser vi att det måste finnas ett moderbolag som svarar för driften av stamlinjenätet och alla de myndighetsfunktioner som i dag ligger på Vattenfall. Det är mycket som talar för att kärnkraften skall ligga kvar i moderbolaget. Därmed får detta bolag ungefär samma utformning och uppgifter som det vi i tidigare motioner kallade för Kärnstambolaget.

Den egentliga förändringen vi föreslår är att VATTENFALL Norrbotten, Mellersta Norrland, Mellansverige, Östsverige och Västsverige blir självständiga bolag. Dessa bolag övertar all vattenkraft, distributionsanläggningar, värmeanläggningar och övrig Vattenfallsverksamhet inom sitt område exkl kärnkraftverken. De regionala bolagen kan äga andelar i kärnkraftverken, men också välja att vid behov köpa elström per kontrakt eller via kraftbörsen.

De regionala bolagen skall vara helt självständiga bolag och kommer att fylla en viktig funktion i den regionala utvecklingen, samtidigt som det skapas en sund konkurrens mellan såväl de regionala bolagen som övriga "privata" energiproducenter.

Inom Vattenfall finns i dag en omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet. Denna verksamhet bör såsom vi tidigare föreslagit hållas samman i ett FOU-bolag och också enligt vårt tidigare förslag erhålla 0,05 öre per KWh el som produceras av Vattenfallsbolagen som en ekonomisk grund för fortsatt verksamhet. I övrigt skall bolaget utvecklas på egna meriter genom att i konkurrens sälja forsknings- och utvecklingstjänster.

Avkastningskraven för de olika bolagen kan frånsett FOU-bolaget vara i

den storleksordning som nu gäller för Vattenfall, men bör inte fastläggas av regering eller riksdag utan uppstå som en följd av att verksamheten bedrivs på marknadsmässiga villkor. För bolagens sunda utveckling krävs en vinstnivå i nivå med dagens avkastningskrav på Vattenfall. Genom ökad konkurrens skall denna lönsamhet i första hand uppnås genom effektivare bedriven verksamhet och i mindre omfattning genom prishöjningar.

Alla bolag utom "Kärnstambolaget" bör delintroduceras på börsen och dels kan övervägas aktieförsäljning i särskild ordning som "folkaktier". Eftersom målsättningen är att sprida ägandet och skapa ett brett folkligt ägande krävs regler som förhindrar att dominerande aktieposter kan samlas i en ägares hand.

Hemställen

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas

att riksdagen hos regeringen begär förslag om uppdelning av statens vattenfall enligt vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 januari 1989

Ivar Franzén (c)

Börje Hörnlund (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Göran Engström (c)

Kjell Ericsson (c)

Jan Hyttring (c)

Kersti Johansson (c)

Roland Larsson (c)

Marianne Andersson (c)

Håkan Hansson (c)